

RPW/59559/2014 P
Data:2014-07-14

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

KRZYSZTOF PIETRASZKIEWICZ

PREZES

09.07.2014
7.2/8992

0000053497

Warszawa, 9 lipca 2014 roku

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	14 -07- 2014
ZAL.	NR.

Pani
Irena Lipowicz
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowne Pani Profesor,

w odpowiedzi na pismo z dnia 23 czerwca 2014 r. (V.7220.189.2014.JF) wskazujące na problem dotyczący sytuacji osób starszych na rynku usług bankowych, którzy posiadają dowody osobiste wydane na czas nieoznaczony, uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Zgodnie z art. 36 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 993 ze zm.) dowód osobisty jest ważny 10 lat od daty jego wydania, natomiast dowód osobisty wydany osobie, która ukończyła 65 rok życia, jest ważny na czas nieoznaczony, jeżeli osoba ta zwróciła się o wydanie dowodu osobistego z takim terminem ważności. Co do zasady dowody osobiste są wydawane na czas oznaczony, a jedynie wyjątkowo są wydawane na czas nieoznaczony osobom, które ukończyły 65 rok życia, jeżeli osoby te wystąpią z takim wnioskiem. Zasada odnośnie oznaczonego terminu ważności zostanie utrzymana po zmianie przepisów, bowiem z dniem 1 stycznia 2015 r. obowiązywać będzie nowa ustawa - ustawa o dowodach osobistych z dnia 6 sierpnia 2010 r. (Dz. U. Nr 167, poz. 1131), która nie przewiduje w ogóle możliwości wydawania dowodów osobistych z nieoznaczonym terminem. Jak słusznie zauważyła Pani Rzecznik zmiana przepisów nie wpłynie na sytuację osób legitymujących się obecnie dowodem wydanym na czas nieoznaczony, gdyż wszystkie dowody wydane przed dniem 1 stycznia 2015 r. zachowują ważność do upływu terminów w nich określonych. Chciałbym w tym miejscu zapewnić Panią Rzecznik, że intencją banków nie jest dyskryminowanie tych osób w dostępie do usług bankowych.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2014 r., poz. 455) banki zobowiązane są stosować wobec swoich klientów środki bezpieczeństwa finansowego. Przepisy art. 8b ustawy zobowiązują do stosowania środków bezpieczeństwa finansowego wskazując ich katalog (ust. 3), a także moment, w którym powinny być zastosowane (ust. 4), oraz nakazują powstrzymanie się z nawiązaniem lub kontynuacją stosunków gospodarczych z podmiotem, który nie poddaje się tym środkom lub wobec którego nie daje się ich zastosować (ust. 5). Jednym ze środków bezpieczeństwa finansowego jest identyfikacja klienta i weryfikacja jego tożsamości na podstawie dokumentów lub informacji publicznie dostępnych (art. 8b ust. 3 pkt 1). Identyfikacja klienta następuje na podstawie dokumentów określonych w art. 9 ust. 1 ustawy i obejmuje ona w przypadku osób fizycznych i ich przedstawicieli m.in. ustalenie i zapisanie cech dokumentu stwierdzającego, na podstawie odrębnych przepisów, tożsamość osoby. Istnieje ponadto obowiązek określenia procedury identyfikacji i weryfikacji beneficjenta rzeczywistego w procedurze wewnętrznej, do której określenia zobowiązana jest każda instytucja obowiązana, w tym bank (art. 10a ust. 1 i 2 ustawy).

Wprowadzenie procedur wewnętrznych poprzez instytucje obowiązane ma na celu przystosowanie ich działalności do wymogów nałożonych przez ustawę. Procedury te są formą regulacji wewnętrznej zawierającej reguły postępowania z klientami, która przewiduje np. zakaz realizowania transakcji w razie odmowy okazania dowodu tożsamości lub odmowy przedstawienia innych danych koniecznych do identyfikacji (K. Wąsowski, W. Wąsowski, *Pranie brudnych pieniędzy*, Warszawa 2001, s. 64). W związku z koniecznością identyfikacji osób fizycznych m.in. poprzez ustalenie i zapisanie cech dokumentu tożsamości klienta, banki w swoich procedurach i systemach bankowych mają wprowadzony wymóg wskazywania terminu ważności dowodu osobistego.

Według informacji pozyskanej z jednego banku, który wskazywany był w mediach w zakresie problemów z przyjmowaniem dowodów osobistych wydanych na czas nieoznaczony, zostało przyjęte rozwiązanie, że w przypadku dowodów z nieoznaczoną datą ważności dokument rejestrowany jest jako "bezterminowy" w rubryce wskazującej termin ważności dokumentu. W sytuacji braku lub nieaktualności danych klienci proszeni są o uzupełnienie tych informacji. Zmiana danych dokumentu tożsamości, w tym terminu ważności, jest możliwa w oddziałach banku (wymaga podpisu klienta na dokumencie potwierdzającym zmianę danych osobowych), systemie bankowości internetowej oraz contact centre. W przypadku, gdy dowód osobisty straci ważność, bank blokuje możliwość dokonywania transakcji do czasu aktualizacji danych.

Chciałbym w tym miejscu podkreślić, że zgodnie z informacjami posiadanymi przez Związek Banków Polskich nieprawidłowości w zakresie zapisywania cech dokumentu tożsamości z terminem nieoznaczonym miały charakter sporadyczny i incydentalny, podyktowany względami technologicznymi, a sytuacja ta nie była spowodowana przyjętą przez banki polityką wprowadzającą konieczność legitymowania się przez wszystkich klientów dowodem osobistym wydany na czas oznaczony. Wystąpienie problemów z właściwym zapisaniem w systemie „bezterminowości” dowodu osobistego zostało

uwidocznione przez niektóre banki działające w Polsce, w związku z czym ZBP zwracał uwagę na konieczność wyeliminowania powyższych niedogodności. Aktualnie wedle informacji posiadanych przez Związek Banków Polskich nieprawidłowości te zostały już wyeliminowane przez odpowiednie zmiany systemu informatycznego.

Mając na uwadze powyższe wyjaśnienia zwracam się z uprzejmą prośbą o ich uwzględnienie w trakcie rozpatrywania skarg indywidualnych napływających do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich oraz żywię nadzieję, że posiadacze dowodów osobistych wydanych na czas nieoznaczony nie spotkają się więcej z trudnościami w zakresie korzystania z usług bankowych.

N
uzupełniłem
inf.

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

ul. Kruczkowskiego 8
00-380 Warszawa
tel. 022 48-68-180, faks 022 48-68-100

WARSZAWA
OPLATA POBRANA
Umowa nr 33/03 z CUP OR Warszawa
z dnia 11.03.2003 r.
Nadano w UP Warszawa 13

**BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH**
WPL. 14-07-2014
ZAŁ. NR.

Pani
Prof. Irena Lipowicz
RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH
Aleja Solidarności 77
00-090 WARSZAWA